

TALLINNA LASTEAED SÜDAMEKE

# ÕPPEKAVA

Tallinn 2009

## SISUKORD

1. Lasteasutuse liik ja eripära.....	3
2. Õppe- ja kasvatustegevus	
2.1 Õppe-ja kasvatustegevuse eesmärgid.....	4
2.2 Õppe-ja kasvatustegevuse põhimõtted.....	4
2.3 Õpikäsitus .....	5
2.4 Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus .....	5
2.5 Õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel.....	11
2.5.1 Valdkond: mina ja keskkond.....	12
2.5.2 Valdkond: keel ja kõne .....	14
2.5.3 Valdkond: eesti keel kui teine keel .....	16
2.5.4 Valdkond: matemaatika .....	18
2.5.5 Valdkond: kunst .....	20
2.5.6 Valdkond: muusika .....	23
2.5.7 Valdkond: liikumine .....	25
2.5.8 Üldoskused .....	27
3. Lapse arengu hindamine ja korraldus.....	31
4. Erivajadusega lapse arengu toetamine ja korraldus .....	31
5. Lastevanematega koostöö põhimõtted ja korraldus .....	32
6. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord .....	33

Lisa 1. Lapse arengu hindamine ja tagasiside andmine lapsevanemale Tallinna Lasteaias Südameke

Lisa 2. Erivajadusega lapse toetamine Tallinna Lasteaias Südameke

## 1. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA

Tallinna Lasteaed Südameke on Tallinna kesklinnas asuv munitsipaallasteaed, milles on avatud kaheksa rühma. Õppetöö lasteaias toimub rühmades. Rühmade komplekteerimisel lähtutakse laste vanusest ja lastevanemate soovidest.

Rühmas on 16 kuni 24 last, kellega tegelevad 2 õpetajat ja õpetaja abi.

Rühmadest neljas on õppe- ja suhtluskeeleks vene keel, neljas eesti keeles.

Tallinna Lasteaed Südameke asub aadressil Pärnu mnt. 109 a. Lasteaed on täielikult renoveeritud 2002 aastal. Lasteaias on mitmekülgseid õuetegevusi võimaldav hoov.

Tallinna Lasteaiale Südameke on antud Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt koolitusluba nr 4747HTM v.a 17.08.2007.

Tallinna Lasteaed Südameke on kakskeelne, siin on lapsi nii eesti kui vene peredest. Seetõttu peame väga oluliseks ülesandeks vene perekondadest pärit laste integreerimist Eesti ühiskonda, neile eesti keele ja rahvuskultuuri õpetamist. Sama oluline on ka võimalus tutvustada eesti peredest pärit lastele vene kultuuri ja rahvatraditsioone. Meie lasteaias toimuvatel üritustel on eesti ja vene perekondadest pärit lapsed alati koos. Ka jalutuskäigu ajal mängivad lapsed koos. Sellise vahetu suhtlemise kaudu loodame saavutada selle, et lapsed vene perekondadest tunneksid end Eesti Vabariigi kodanikena, mõistes, et neilt oodatakse siinse elu normide tundmist, ent samas väärtustatakse ka nende esiisade rahvuslikke traditsioone.

Palju tähelepanu pööratakse tervisedendusele. Kogu lasteaias personal loob eeldused ja tingimused, mis toetavad laste ja personali heaolu ja tervist. Eesmärgiks on arendada lastes varakult positiivne tervisekäitumine.

Lasteaed Südameke on liitunud projektiga „Kiusamisest vaba lasteaias“. Selle Taanis väljatöötatud metoodika kaudu õpetatakse lastele vägivallatut suhtlemiskultuuri. Projekt toetub neljale põhiväärtusele: sallivus, austus, hoolivus ja julgus.

Lasteaias Südameke üks arengusuundi on väärtuskasvatuse, mis haakub selle projektiga.

Tallinna Lasteaias Südameke pööratakse suuremat tähelepanu kunstilis-esteetilisele kasvatusele. See hõlmab nii planeeritud õppe-kasvatustegevusi kui ka laste vabategevusi

ja mängu. Meie sooviks on, et kooli minnes ei oleks laps kaotanud oma lapsemeelsust, vaid suudaks endiselt hinnata kaunite kunstide võlu ja tunda rõõmu lihtsatest asjadest, näha looduse ilu ja osata end korrektses emakeeles väljendada. Antud õppekavas on kunstilis-esteetiline kasvatus seotud tihedalt valdkonnaga mina ja keskkond.

## **2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUS**

### **2.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid**

Õppe-kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteaia koostöös.

Tallinna Lasteaia Südameke õppe-kasvatustegevuse peamised eesmärgid:

- Toetada lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel saab laps areneda vastavalt oma võimetele.
- Aidata kaasa lapse terviklikule mina-pildi kujunemisele, hoida lapse meel uudishimuliku, paindliku ja avatuna.

### **2.2 Õppe-kasvatustegevuse põhimõtted**

Tallinna Lasteaia Südameke õppe-kasvatustöö toimub järgnevate põhimõtete järgi:

- lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine
- lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine
- lapse loovuse toetamine
- mängu kaudu õppimine
- humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine
- lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine
- lapsele turvatunde, eduelamuste tagamine
- üldõpetusliku tööviisi rakendamine
- kodu ja lasteasutuse koostöö
- eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine.

### 2.3 Õpikäsitlus

- õppimine on elukestev protsess, mis toimub lapsel läbi mängu, suhtlemise, matkimise, loomise, vaatlemise, mõtestamise, katsetamise ja harjutamise kaudu ning pedagoog jälgib ja tunnustab iga lapse edusamme;
- õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestab pedagoog iga lapse võimeid, eripära, kultuurilist tausta, vanust ja sugu ning pedagoog on laste suunaja ja õpikeskkonna looja;
- laps on õppe- ja kasvatustegevuse aktiivne osaleja, teda kaasatakse tegevuste kavandamise, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima;

Õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada laste suutlikkust:

- seostada teadmisi varasemate kogemustega;
- kasutada teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
- arutleda saadud teadmiste ja omandatud oskuste üle;
- kavandada oma tegevust, teha valikuid ning õpitud rakendada
- hinnata oma tegevuse tulemuslikkust
- laps tunneb rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ning tuleb toime ebaõnnestumistega

### 2.4 Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

Õppe-kasvatustöö planeeritakse Tallinna Lasteaias Südameke õppeaastati. Õppeaasta algab 1. septembril ja lõpeb 31. augustil.

Lasteaia päevakava on paindlik kindlustades lastele päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng ja vabategevus ning õpetaja planeeritud õppe-kasvatustegevused.

Päevakavas on kindlaks määratud

- Laste söögiajad
- Päevase une aeg 13.00-15.00
- Päeva esimese planeeritud õppekasvatustegevuste algus kell 9.00

## Tallinna Lasteaed Südameke

- Liikumis-, muusika- ja riigikeele tegevuste algusajad vastavalt kokkulepitud graafikule
- Lapsed viibivad iga päev sõltumata ilmast 1-2 korda värskes õhus.

Päevakavas arvestatakse võimaluste piires laste individuaalseid iseärasusi. Päevakavas võimaldatakse kuni 3 aasta vanuseni vähemalt 1 kord päevane uneaeg. Lastele on tagatud vähemalt 1 tund puhkeaega valikuvõimalusega une või muu vaikse tegevuse vahel. Viimane eeldab kokkulepet lasteaija ja lapsevanemate vahel.

Päevakava koostamisel peame silmas laste arenguvajadusi:

- Kuni 3-aastaste laste päevakava võimaldab rohkem mänguaega ja aega igapäevatoiminguteks
- 3-7-aastaste laste päevakavas on hommikupoolikul suurem osakaal õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevustel (kuni 2 planeeritud (lõimitud) õppe-kasvatustegevust.)
- Õpetaja jälgib, et lastele jääks päeva jooksul ka piisavalt mänguaega, et kavandatud tegevuste ja laste vabategevuste vahekord oleks tasakaalus.

Laste vanusest lähtuvalt on õpetaja kavandatud lõimitud õppe- ja kasvatustegevuste kestus:

1-3 aastastel lastel 10-15 minutit,

3-5 aastastel lastel 25 minutit,

6-7 aastastel lastel 35 minutit.

Rühma õppeaasta tegevuskava kooskõlastab õppealajuhataja ning päevakava ja direktor kinnitab päevakava muudatuste korral õppeaasta alguses.

Tallinna Lasteaed Südameke korraldab õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati. Õppeaasta algab 1. septembril ning kestab 31. augustini. Sõimerühmas, kus lapsed esmakordselt kollektiivi tulevad, seostatakse esimest lasteaiakuud lapse kohanemisajaga ja planeeritud õppe- ja kasvatustegevused algavad 1. oktoobrist.

Suvekuudel, 1.juunist 31.augustini, on põhirõhk kõikidel vanustel mängulisel õuetegevusel, kõik planeeritud õppe- ja kasvatustegevused viiakse võimalusel läbi õues.

**Õppe- kasvatustegevuse keskmes on laps ja tema areng.**

Õppetöö korraldamisel on eesmärgiks luua keskkond, kus laps areneks loomulikult ja kogu õpetus toimiks lapse arengut igakülgsest soodustavas keskkonnas lõimitud tegevuste kaudu.

Lõimimise aluseks on üldõpetuse põhimõtted:

- kõik eri valdkondade sisud ja tegevused seotakse üheks tervikuks
- õpetuse keskmeks on valdkond mina ja keskkond

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik, mis tähendab

- Õpetamise meetodid, tempo ja koormus on õpetaja valida.
- Õpetajal on õigus varieerida oma tegevuste liike sõltuvalt teemast, huvist, saadaolevast materjalist ja võimalustest.
- Õpetaja võib teha põhjendatult tuginedes laste huvile, päevakajalistele sündmustele, ilmastikumuutustele planeeritud tegevustes muudatusi (jätta ära tegevusi, asendada need õuesviibimisega või vastupidi )
- Konkreetsete õppetegevuste algused on ajaliselt ära määratud muusika- ja liikumistegevustel. Teisi õppetegevusi võib õpetaja alustada vastavalt oma rühma tegevustele.
- rühma õppekäigule minnes jms päevakavas/ nädalateemas muudatusi päevakavas teeb õpetaja kokkuleppel juhtkonnaga (näit. erinevad söögi- ja lühem puhkepausi aeg)

Iga õpetaja vastutab tulemuste eest!

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestab õpetaja lapse arengutaset, vanust ning lapse huve. Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale, kergemalt raskemale. Õppe- ja

## Tallinna Lasteaed Südameke

kasvatustegevus seotakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega. Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse eelkõige loomulikus keskkonnas.

Rühma õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi esteetilises ja turvalises keskkonnas. Õppekasvatustöö korraldus võimaldab õpetajal tegutseda lapsega individuaalselt, rühmatöö põhimõttel ja / või kogu rühmaga koos.

Tallinna Lasteaia Südameke õppe- ja kasvatustöö aluseks on koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava alusel koostatud lasteaia õppekava.

Sellest lähtuvalt koostatakse rühmades aasta tegevuskava koostöös lastevanematega. Selle koostamisel arvestatakse lasteaia aasta õppekasvatustegevuse põhisuundi, mis lepatakse kokku õppeaasta esimesel pedagoogilise nõukogu koosolekul. Rühma tegevuskavas esitatakse rühma aasta eesmärgid õppe- ja kasvatustegevuses, koostöö lastevanematega, rühmaürituste kava, ainekavad, laste arengu hindamise põhimõtted ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel. Rühma tegevuskava on lastevanematele tutvumiseks ning igal hetkel kättesaadav rühmas.

Konkreetne nädalakava lähtuvalt kuu teemast koostatakse üks kuu ette. Nädalakavas esitatakse nädala teema, eesmärgid valdkondade kaupa, lõimitud tegevuste sisu, kuu üldoskuste eesmärgid. Vajadusel koostöö lastevanematega, laste mäng. Nädala kaupa planeerimine võimaldab arvestada laste huvi jätkumist (või huvi lõppemist) antud teema osas ning laste poolt välja pakutud teema arendust. Teema areng (tema pikkus, põhjalikkus, arengu suund) oleneb konkreetsest rühmast ja laste huvist. Planeerimise perioodiks on rühmas nädal. Perioodiplaanid on e-päevikus nähtavad lastevanematele.

Nädalateema keskseks valdkonnaks on Mina ja keskkond, millega seotakse kõigi teiste valdkondade õpetuse sisu, mida samal perioodil õppe – ja kasvatustegevuses käsitletakse. Nädalateemast juhitud õppe- ja kasvatustegevus liigendatakse päeva jooksul toimuvateks lõimitud (mängulisteks) tegevusteks, millest igäühes seostatakse ühe või enama valdkonna õpetuse sisu. Nädalas toimuvad tegevused hõlmavad nii seni õpitu kordamist kui uue õppimist. Kuus planeerib õpetaja 3-4 nädalateemat, mis seonduvad õppekavas toodud kuu teemaga (3-7 aastaste rühmas). Sõimerühmas planeeritakse kuus 2 nädalateemat, mis võimaldab laste vanusest lähtuvalt piisavalt kordamist.

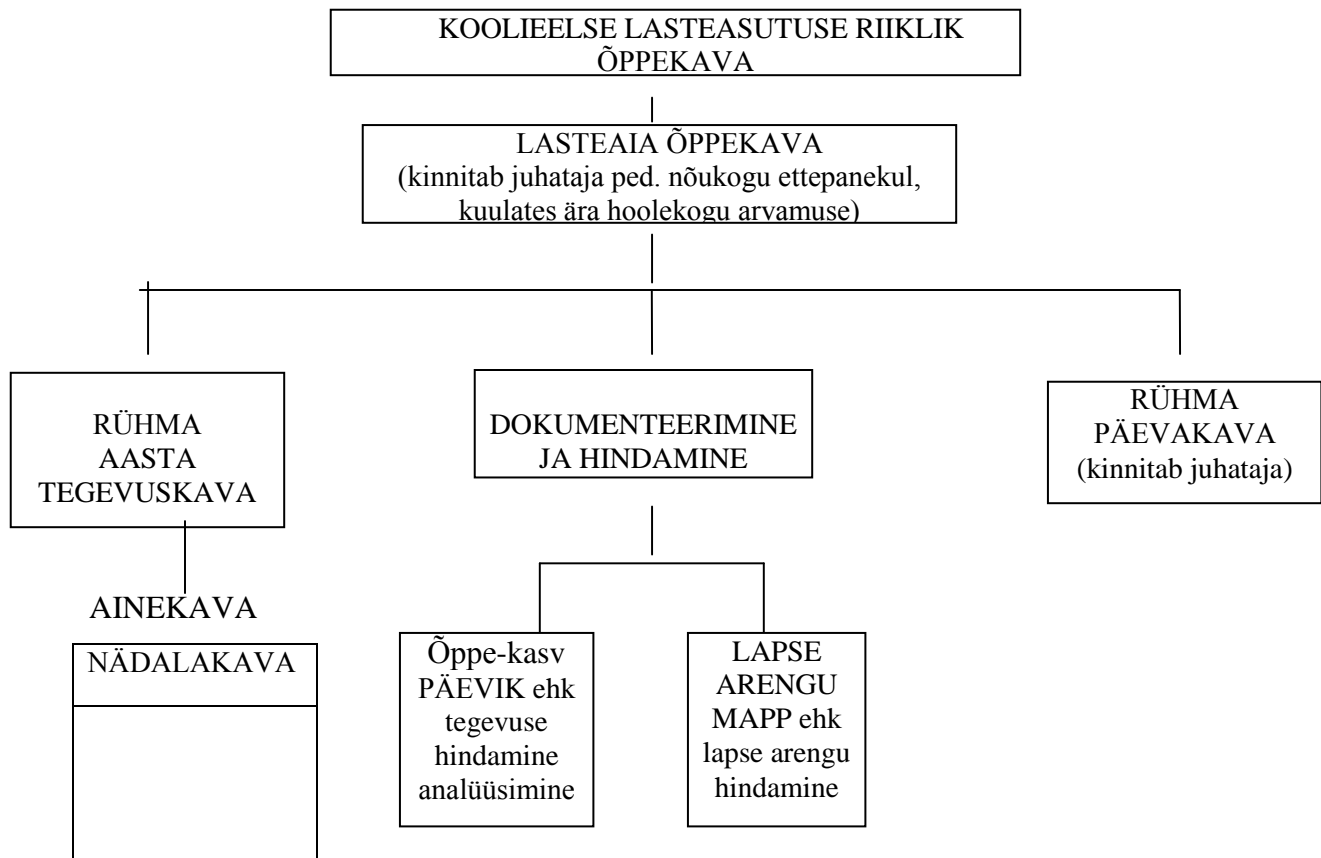
Nädala jooksul toimuvate tegevuste läbiviimisel kasutatakse kõiki tegevusliike.



## Tallinna Lasteaed Südameke

Läbiviidud õppe-kasvatustegevustest tulemuslikkusest teeb õpetaja iga päev kirjaliku kokkuvõtte rühma õppe- kasvatustöö päevikusse, kus analüüsib laste poolt omandatud oskusi, teadmisi, tegevuses püstitatud eesmärkide täitmisest.

Joonis 1. Õppe- ja kasvatustegevuste korraldamine Tallinna Lasteaias Südameke



Nädala jooksul kasutatakse kõiki tegevusliike. Tegevusliikideks on:

- vaatlemine
- võrdlemine ja arvutamine
- lugemine ja kirjutamine
- jutustamine ja kuulamine
- kunsti tegevused
- muusikalised tegevused
- eesti keel teise keelena
- liikumistegevused.

## Tallinna Lasteaed Südameke

Oluline on kasutada erinevaid õppemeetodeid, mis võimaldavad rahuliku tegevuse vaheldumise aktiivse tegevusega. Õpetajad kasutavad meetodit või võtet, mille läbi on konkreetset teemat kõige sobivam tutvustada, õpetada või kinnistada.

Laps õpib oma keskkonnas aktiivselt ja praktiliselt tegutsedes. Olulisel kohal on õppimine läbi mängu, kaaslaste ja teiste inimestega suhtlemise ja ümbruses toimuva jäljendamise kaudu.

Õppe-kasvatustöö planeerimine sõimerühmades.

Ajavahemikku 01. - 31 september käsitletakse esmakordselt lasteaeda tulevate laste seisukohalt (sõimerühm) kui sisseelamisperioodi, kus põhirõhk on suunatud mängule ning selle kaudu laste tundmaõppimisele. Erandiks on vaid muusika- ja liikumistegevused, mida viiakse läbi koostöös rühmaõpetajatega.

Õppe- kasvatustöös käsitletakse kuus ühte nädalateemat kahel järjestikusel nädalal, kus I nädalal on põhirõhk õpetaja tegevusel, II nädalal on lapsed aktiivsed tegutsejad ja toimub õpitu kinnistamine, kordamine. Sõimelaps armastab kordusi.

Keel ja kõne

Päheõppimisele kuulub kuu jooksul üks luuletus

Lastele väljaspool tegevusi loetavaid luuletusi, muinasjutte ja jutte ei märgita plaani

Lavastusmängud ( muinasjutud, jutud) kuuluvad esimesel nädalal rohkem õpetajapoolsele esitusele, teisel nädalal kaasatakse lapsi jõukohaselt osalema. See võimaldab kuu jooksul õppida kuni kaks teemat.

Kunstitegevused

Planeeritakse töövõtte õpetamisest lähtuvalt. Näiteks: pikliku vormi rullimine, ümarvormi veeretamine (kestab 2 -3 kuu jooksul); maalimisel täppide vajutamine, ühtlaselt pinna kasutamine, horisontaal-, vertikaal-, spiraaljoone tõmbamine, ümarjoone joonistamine jne (vähemalt 1 kuu vältel). Arvestada enamuse laste tasemega, kohalkäimisega, huviga jne)

Sõimeperioodil 1-3 aastat pööratakse enam tähelepanu laste tundekasvatusele.

Suveperioodil 01.juunist kuni 31. augustini lähtub õpetaja üldpõhimõtetest:

- Laste ja personali puhkuste tõttu on tööl ühendatud (erivanuselised lapsed) rühmad
- Õppetöö toimub põhiliselt mängulise õuetegevusena
- Toimub õppeaasta jooksul omandatud teadmiste ja oskuste kinnistamine mängu kaudu
- Päevas on 1 organiseeritud õppe- ja kasvatustegevus

01. juunist kuni 31. augustini on tegevuste planeerijaks laps – suunajaks ja toetajaks õpetaja. Koolivaheaegadel (oktoober, jaanuar, märts) ning jõulude ja aastavahetuse ajal on üldisteks tegevusteks mäng, liikumine ja viibimine värskes õhus, õpetaja individuaalne töö lastega.

Alates 1. septembrist 2015 on lasteaias kasutusel e-päeviku süsteem, sest lasteaed on liitunud elasteaed.eu.-ga.

## **2.5 Õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel**

Õppe-kasvatustegevused viiakse Tallinna Lasteaias Südameke läbi lõimituna järgnevatest ainevaldkondadest:

- 1)mina ja keskkond;
- 2) keel ja kõne;
- 3) eesti keel kui teine keel;
- 4) matemaatika;
- 5) kunst;
- 6) muusika;
- 7) liikumine

Õppe-kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika.

### **2.5.1 Valdkond *Mina ja keskkond***

## Tallinna Lasteaed Südameke

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- 2) omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- 3) väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- 4) väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- 5) väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- 6) märkab nähtusi ja muutusi looduses.

Valdkonna *Mina ja keskkond* sisu:

- 1) sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;
- 2) looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
- 3) tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
- 2) suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
- 3) lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
- 4) suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma terviseseisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama, küsimustele vastuseid leidma ja märgatust ning kogetust järeltõlget tegema.

Eeldatavad arengutulemused

## Tallinna Lasteaed Südameke

### 1-3 aastane laps

- 1) Hindab meid ümbritsevat looduskeskkonda.
- 2) Omab loodusnähtuste alaseid teadmisi.
- 3) Suhtub elusloodusesse hoolivalt.
- 4) Tunneb kodumaiseid linde ja loomi.

### 3-5 aastane laps

- 1) Teadvustab endale loodussäästlike tarbimisharjumuste olulisust
- 2) On tuttav ümbritseva looduskeskkonna nähtustega
- 3) Teab lementaarseid ohutusnõudeid ja käitub vastavalt nendele

### 6–7aastane laps

- 1) Tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms;
- 2) Kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
- 3) Nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid;
- 4) Nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone;
- 5) Mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;
- 6) Oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku;
- 7) Julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik;
- 8) Kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;
- 9) Järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist;
- 10) Suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt;
- 11) Kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi;
- 12) Kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring;
- 13) Selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;
- 14) Selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest;
- 15) Mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale;

16) Kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm;

17) Teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita.

### **2.5.2 Valdkond *Keel ja kõne***

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tuleb toime igapäevases suhtlemises;
- 2) kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust;
- 3) tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

Valdkonna *Keel ja kõne* sisu:

- 1) keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- 2) suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- 3) lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
- 2) peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
- 3) suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;
- 4) õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;
- 5) mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt.

Eeldatavad arengutulemused

1-3 aastane laps

- 1) Mõistab ja täidab lühikesi (2-4-sõnalisi) korraldusi tuttavas situatsioonis.
- 2) Vastab täiskasvanu küsimustele, korraldustele 1-2-sõnaliste vastustega.

## Tallinna Lasteaed Südameke

- 3) Vaatab koos täiskasvanuga pildiraamatuid, täiendab täiskasvanu juttu osutamisega pildile või üksiku sõna ütlemisega pildi kohta.
- 4) Kasutab sõnu *all, peal, sees, ees, taga* ruumisuhete tähistamiseks.
- 5) Mõistab ja kasutab tuttavas tegevuses ja situatsioonis 3-5-sõnalisi lihtlauseid.
- 6) Osaleb dialoogis: esitab küsimusi, vastab vajadusel rohkem kui ühe lausega.
- 7) Loeb peast või kordab järele 1-2-realist luuletust.
- 8) Räägib endast *mina*-vormis.
- 9) Vaatab üksi ja koos täiskasvanuga pildiraamatuid: keerab lehte, osutab ja kommenteerib pilte.
- 10) Eristab kuulmise teel tuttavaid häälikuliselt sarnaseid sõnu üksteisest (nt. *tass-kass, pall-sall, tuba-tuppa*), osutades pildile või objektile.

### 3-5 aastane laps

- 1) Kasutab kõnes õigesti tegusõna lihtmineviku vorme (nt *sõitis, laulsid*).
- 2) Räägib 2-3 lausega meeldivast mänguasjast (*mis see on, kust see asi on saadud, miks see meeldib.*)
- 3) Jutustab pildiseeria järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lause.
- 4) Loeb peast või kordab järele 2-3-realist luuletust või liisusalmi.
- 5) Annab vestluses edasi asjasse puutuvat infot
- 6) Tunneb täiskasvanu häälimise abil kuulmise teel ära hääliku häälikute reas.
- 7) Tunneb ära ja nimetab üksikuid tähti.
- 8) Kasutab kõnes mõningaid antonüüme (nt *lühike-pikk, must-puhas*).
- 9) Kasutab oma kõnes omadussõna võrdlusastmeid (*suur-suurem-kõige suurem*).
- 10) Kirjeldab täiskasvanu abiga olupilti ja annab edasi pildiseerial kujutatud sündmust.
- 11) Annab kuuldud teksti sisu edasi täiskasvanu suunavate küsimuste abil
- 12) Loeb peast 2-4-realisi liisusalme/luuletusi.
- 13) Tunneb iseseisvalt ära hääliku kuulmise teel häälikute reas.
- 14) Kirjutab õigesti üksikuid sõnu trükitähtedega (nt oma nime).

### 6-7aastane laps

- 1) Tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja

ja suhtlemise paigaga;

- 2) Saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;
- 3) Suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;
- 4) Jutustab pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid;
- 5) Kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;
- 6) Kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördvormi ainsuses ja mitmuses;
- 7) Valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;
- 8) Hääldeb oma kõnes ja etteöeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid;
- 9) Tunneb tähti ja veerib kokku 1–2-silbilisi sõnu, tunneb kirjapildis ära mõned sõnad;
- 10) Kirjutab joonistähedega 1–2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega;
- 11) Teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

### **2.5.3 Valdkond *Eesti keel kui teine keel***

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- 2) soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
- 3) tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
- 4) kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

Valdkonna *Eesti keel kui teine keel* sisu:

- 1) kuulamine;
- 2) kõnelemine;
- 3) Eesti kultuuri tutvustamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt);
- 2) pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;
- 3) suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm);
- 4) korraldatakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse



## Tallinna Lasteaed Südameke

teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;

5) vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);

6) valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;

7) pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates.

### Eeldatavad arengutulemused

#### 1-3 aastane laps

- 1) Tutvustab ennast eesti keeles
- 2) Oskab nimetada mõnda kodulooma
- 3) Loeb koos õpetajaga lühikest luuletust
- 4) Näitab pildil nimetatud eset

#### 3-5 aastane laps

- 1) Räägib endast ja oma perekonnast
- 2) Jutustab pildi järgi ( osutab pildil olevale ja nimetab, mis see on)
- 3) Kirjeldab aastaaegu
- 4) Esitab osa lühinäidendis
- 5) Julgeb suhelda eakaaslastega eesti keeles
- 6) Teab eesti rahvussümboolikat

#### 6–7aastane laps:

- 1) Mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet;
- 2) Tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes;
- 3) Saab aru korraldusest ja toimib vastavalt;
- 4) Saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires;
- 5) Kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid;

- 6) Teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule;
- 7) Oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimi, tuntud inimesi.

#### **2.5.4 Valdkond *Matemaatika***

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- 2) järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- 3) tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
- 4) mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- 5) mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- 6) tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
- 7) näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Valdkonna *Matemaatika* sisu:

- 1) hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- 2) suurused ja mõõtmine;
- 3) geomeetrilised kujundid.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
- 2) harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
- 3) seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
- 4) suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
- 5) toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

Eeldatavad arengutulemused

1-3 aastane laps

## Tallinna Lasteaed Südameke

- 1) Juhendamisel leiab etteantud esemete hulgast teise samasuguse eseme (nt sama värvi pall)
- 2) Juhendamisel paigutab esemeid üksteise sisse, peale.
- 3) Juhendamisel osutab esemetele, mida on üks ja mida on palju.
- 4) Juhendamise järgi eraldab etteantud esemete hulgast suurema või väiksema eseme.
- 5) Rühmitab antud kahesugused esemed kaheks ühesuguste esemete hulgaks ühe ühise tunnuse alusel (kuju, värv, suurus)
- 6) Juhendamisel paigutab esemeid teise isiku või eseme suhtes *üles-alla, ette-taha*
- 7) Loendab esemeid kolme piires, nimetades arve ja sõnastades loendamise tulemust (mitu?, nt mitu palli on kastis).
- 8) Osutab (küsimuse põhjal) kahest samatüübilisest esemest suuremale või väiksemale.
- 9) Leiab täiskasvanu juhendamisel etteantud kujundi järgi erinevate geomeetriliste kujundite hulgast kõik samasugused kujundid (nt ringi abil kõik ülejäänud ringid).

### 3-5 aastane laps

- 1) Rühmitab antud erinevaid esemeid (nt pallid, pliiatsid, jne) ühe etteantud tunnuse (värv, suurus, kuju) alusel
- 2) Juhendamisel määrab enda ja esemete asukoha ruumis teiste esemete suhtes sõnadega *peal, all, sees, taga* või *ees*.
- 3) Moodustab uue suuruse (3–5) ühe lisamise teel ja sõnastab loendamise tulemuse.
- 4) Suudab leida ja nimetada, milline kahest eritüübilisest esemest on suurem- väiksem, pikem- lühem.
- 5) Leiab keskkonnast etteantud kujundi abil (ring, ruut, kolmnurk) samakujulisi esemeid.
- 6) Koostab lihtsamat muustririda kujundeid kasutades.
- 7) Nimetab inimese või eseme asukoha teise inimese või eseme suhtes, kasutades õigesti sõnu *üleval, keskel*.
- 8) Nimetab erinevaid päeva osi (*hommik, lõuna, õhtu*) ja toob abistavate küsimuste põhjal näiteid oma tegevuste kohta päeva eri aegadel.
- 9) Nimetab kõik aastaajad ning kirjeldab laste tegevusi eri aastaegadel.

- 10) Kasutab esemete (kuni viis) arvu võrdlemisel sõnu *rohkem, vähem, võrdselt* (*ühhepalju*).
- 11) Kasutab järgarve kuni viieni eseme/isiku positsiooni nimetamisel (*mitmes?*).
- 12) Otsustab, kas kaks antud kujundit on sama- või erisugused, ning kirjeldab nende kujundite erinevusi nurkade olemasolu, arvu, kujundi, suuruse ja värvuse alusel (ring, ruut, kolmnurk)

6–7aastane laps:

- 1) Määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi;
- 2) Võrdleb hulki, kasutades mõisteid *rohkem, vähem, võrdselt*;
- 3) Teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
- 4) Liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, –, =;
- 5) Koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesti;
- 6) Järjestab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);
- 7) Rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi;
- 8) Kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;
- 9) Oskab öelda kellaega täistundides;
- 10) Nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab oma sünnikuud ja -päeva;
- 11) Mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nõör vms);
- 12) Eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (kroon, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
- 13) Leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid.

### **2.5.5 Valdkond Kunst**

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- 2) kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- 3) vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- 4) kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;

- 5) kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- 6) vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Valdkonna *Kunst* sisu:

- 1) kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- 2) kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
- 3) tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
- 4) kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;
- 2) suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
- 3) kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
- 4) arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovaalt kombineerida;
- 5) julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
- 6) viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
- 7) suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödesse tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

Eeldatavad arengutulemused

1-3 aastane laps

- 1) Tegevust jäljendades vajutab voolimismassi auke
- 2) Juhendamisel teeb näpuvärvidega paberile erineva suunaga sirgeid, kaarjaid jne jooni.
- 3) Ettenäitamisel laob vahendid üksteise peale, järgi, kõrvale jne.
- 4) Tunneb meeldetuletamisel ära põhivärvid (kollane, punane, sinine) ja osutab neile.

## Tallinna Lasteaed Südameke

- 5) Suunamisel annab kritseldustele tuttavate inimeste, esemete ja nähtuste nimed.
- 6) Muljub ja näpistab, juhendamisel rullib ja veeretab voolimismaterjale
- 7) Tõmbab iseseisvalt jämedate joonistusmaterjalidega (rasvakriidid, pehmed pliiatsid jne) erinevaid jälgi (täpid, jooned)
- 8) Meeldetuletamisel hoiab õigesti pliiatsit jt joonistusvahendeid.
- 9) Juhendamisel võtab pintsliga värvi, loputab pintslit vees.
- 10) Tõmbab pintsliga erineva suunaga jooni, teeb täppe.
- 11) Teeb näpuvärvidega punkte, jooni.
- 12) Kujutab tuttavaid asju ja nähtusi, lähedasi inimesi ning nimetab, mida kujutas.

### 3-5 aastane laps

- 1) Tõmbab iseseisvalt horisontaalseid ja vertikaalseid triipe sooviga jäljendada konkreetseid esemeid.
- 2) Lõikab paberist ribasid ja lihtsama kujundi mööda etteantud joont.
- 3) Voldib paberi pooleks
- 4) Kujutab olendeid, esemeid tegelikkusega sarnaselt.
- 5) Nimetab põhivärve ning lisaks rohelist, oranži, roosat, musta, pruuni
- 6) Juhendamisel voolib ümar- ja piklikke vorme.
- 7) Põhjendab, miks töö, pilt meeldib.
- 8) Kasutab iseseisvalt erinevaid joonistusvahendeid (nt viltpliiatsid, pastellid).
- 9) Kujundite värvimisel ületab minimaalselt piirjoont.
- 10) Tõmbab ühtlase joone lihtsa kujuga šablooni või joonlaua järgi.
- 11) Võtab iseseisvalt pintsliga värvi ja katab pindu.
- 12) Juhendamisel rebib paberist ribasid ja lihtsaid kujundeid
- 13) Lõikab juhendamisel kääridega suuri sirgete piirjoontega ja vormilt lihtsaid kujundeid.
- 14) Voldib paberi pooleks, neljaks

### 6–7aastane laps

- 1) Leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;

- 2) Väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid;
- 3) Kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;
- 4) Kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;
- 5) Keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;
- 6) Loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest;
- 7) Koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;
- 8) Kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

### **2.5.6 Valdkond *Muusika***

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- 2) suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- 3) suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- 4) suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

Valdkonna *Muusika* sisu:

- 1) laulmine;
- 2) muusika kuulamine;
- 3) muusikalis-rütmiline liikumine;
- 4) pillimäng.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalne tegevus;
- 2) kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- 3) arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
- 4) kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu *Keel ja kõne*, *Kunst* jne; muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
- 5) seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
- 6) muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

## Tallinna Lasteaed Südameke

### Eeldatavad arengutulemused

#### 1-3 aastane laps

- 1) Tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast
- 2) Kuulab, jälgib õpetaja laulu.
- 3) Sooritab koos õpetajaga lihtsaid liikumisi vastavalt laulu tekstile
- 4) Reageerib emotsionaalselt vastavalt muusika iseloomule (nt plaksutab, kõigub kehaga vmt).
- 5) Püüab õpetajaga kaasa laulda
- 6) Liigub koos õpetajaga vastavalt muusika meeleolule, arvestades pulssi ja meetrumit

#### 3-5 aastane laps

- 1) Tunneb kuulmise järgi ära mõningaid õpitud laule.
- 2) Laulab rühmaga ühtses tempos.
- 3) Laulab peast lihtsamaid õpitud rahva- ja lastelaule.
- 4) Tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente
- 5) Esitab laule rühmaga ühtses tempos;
- 6) Laulab peast teistega koos mõningaid rahva- ja lastelaule
- 7) Mängib ja tunneb kuulamisel tämbri järgi ära õpitud rütmipille; mängib rütmisaateid lastelauludele
- 8) Ansamblimängus osaledes alustab ja lõpetab koos teistega, mängib nendega ühes tempos
- 9) Esitab õpetaja seatud tantse kasutades õpitud tantsuelemente

#### 6–7aastane laps:

- 1) Laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega;
- 2) Laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansamblis kui ka üksi;
- 3) Suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;
- 4) Eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu;
- 5) Eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;



- 6) Mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge;
- 7) Mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansamblis;
- 8) Liigub vastavalt muusika meeleolule;
- 9) Väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.

### **2.5.7 Valdkond *Liikumine***

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- 2) suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- 3) tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- 4) mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- 5) järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

Valdkonna *Liikumine* sisu:

- 1) kehalise kasvatusalaste teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
- 2) põhiliikumised;
- 3) liikumismängud;
- 4) erinevad spordialad;
- 5) tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, paindumus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
- 2) rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms;
- 3) peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;
- 4) suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
- 5) mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordineerimise, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

## Tallinna Lasteaed Südameke

### Eeldatavad arengutulemused

#### 1-3 aastane laps

- 1) Sooritab harjutusi aktiivselt, entusiastlikult.
- 2) Liigub õpetaja juhendamisel ohutult.
- 3) Sooritab ettenäitamise ja juhendamise järgi asendeid ja liikumisi.
- 4) Jookseb veereva vahendi (pall, rõngas) järel.
- 5) Ronib ja roomab üle ja läbi väikeste takistuste.
- 6) Kõnnib piiratud pinnal.
- 7) Säilitab sihi kõnnil ja jooksul.
- 8) Mängib koos juhendaja ja kaaslastega kõnni- ja jooksumänge
- 9) Arvestab aktiivses tegevuses rühmakaaslastega.
- 10) Teeb harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi ühtses tempos õpetaja ja kaaslastega.
- 11) Sooritab põhiliikumisi.
- 12) Säilitab liikumisel tasakaalu
- 13) Mängib matkiva sisuga 1–2 reegluga kõnni- ja jooksumänge

#### 3-5 aastane laps

- 1) Sooritab harjutusi vastavalt õpetaja korraldustele sõnalise seletuse järgi.
- 2) Sooritab juhendamisel kuni neljast harjutusest koosnevat kombinatsiooni.
- 3) Hoiab oma kohta erinevates rivistustes: kolonnis, ringis, viirus.
- 4) Plaksutab ja liigub vastavalt rütmile.
- 5) Mängib 2–4 reegluga liikumismänge.
- 6) Vahenditega harjutusi (pall, hüpits) sooritab eakohaselt tehniliselt õigesti.
- 7) Liigub vastavalt muusika tempo kiirenemisele ja aeglustumisele.
- 8) Mängib kollektiivseid võistlusemänge.
- 9) Osaleb jõukohastes teatevõistlustes (nt joonejooksud).
- 10) Tunnustab nii enda kui vastasmeeskonna edu.

6–7aastane laps

- 1) Keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks;
- 2) Peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid;
- 3) Sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised;
- 4) Sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;
- 5) Säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
- 6) Kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt;
- 7) Matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel;
- 8) Sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi;
- 9) Liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
- 10) Kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne);
- 11) Mängib sportlike elementidega mängu (korvpall, jalgpall jne);
- 12) Peab kinni kokkulepitud mängureeglitest;
- 13) Nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.

### 2.5.8 Üldoskused

**1. Tunnetus- ja õpioskused:** lapse suutlikkus hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi, uurida, katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste alusel.

**Tunnetusoskused:** oskus tahtlikult juhtida mälu, mõtlemist, emotsioone.

**2. Sotsiaalsed oskused:** lapse oskused teistega arusaadavalt suhelda, luua suhteid ning võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid.

**3. Mänguoskused:** laps saab kinnitust oma teadmiste ümbritseva kohta, omandab käitumiskogemusi.

**4. Enesekohased oskused :** lapse suutlikkus teadvustada oma oskusi, emotsioone, juhtida oma käitumist.

**Rutiinsed tegevused:** söömine ja söömiskultuur, tualeti kasutamine, korrapidaja töö rühmas jne.

**Eeldatavad üldoskused vanuseti:**

**Tunnetus- ja õpioskused:**

**1-3 aastased**

1. Keskendub lühiajaliselt ühele tegevusele.
2. Tegutseb teistega kõrvuti.
3. Tunneb huvi raamatute vastu.

**3-5 aastased**

1. Keskendub tegevusele lühiajaliselt.
2. On olemas sõnavara, mis võimaldab ennast väljendada.
3. Osaleb dialoogis
4. Osaleb ühistegevuses ja teeb koostööd teiste lastega.
5. Järgib lihtsaid reegleid.
6. Huvitub võistlusmängudest ja tahab olla edukas.
7. Omandab uusi teadmisi praktiliste olukordade kaudu.
8. Hangib keele abil uut teavet, tema kõne toetub mälule.

**6-7 aastased**

1. Tegutseb koos teistega
2. Katsetab ja uurib erinevaid võimalusi.
3. Keskendub tegevusele.
4. Omandab teadmisi kogemuste ja kõne kaudu.
5. Teadmiste omandamisel kasutab lihtsamaid meeldejätmise viise.
6. Planeerib tegevusi.
7. Üritab viia alustatu lõpuni.
8. Suudab keskenduda tegevusele 30 minutit.
9. Tegevuse planeerimisel kasutab sisekõnet.
10. Saab aru seostest, tajub nähtusi tervikuna.
11. Tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhiste järgi.
12. Suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada.

13. Mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi.
14. Rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel.

**Sotsiaalsed ja enesekohased oskused:**

**1-3 aastased**

1. Väljendab lihtsaid emotsioone.
2. Saab aru, et et erinevatel inimestel on erinevad tunded. Tunneb huvi teiste laste vastu, mängib nendega kõrvuti.
3. Teadvustab ennast ja kasutab osaliselt mina-vormi, proovib ennast maksma panna, oskab keelduda ja „ei“ öelda
4. Imiteerib täiskavanute tegevusi
5. Täidab lihtsamaid igapäevaelulisi rutiine- sööb, joob, riietub lahti valdavalt iseseisvalt.
6. Reageerib vastavalt situatsioonile ja ümbritsevate inimeste käitumisele

**3-5 aastased**

1. Väljendab tugevaid emotsioone, oma mina
2. Võib karta uusi ja tundmatuid asju.
3. Mõnikord jagab teistega oma mänguasju.
4. Laps tahab olla iseseisev.
5. Saab hakkama eneseteenindamisega.
6. Teab oma nime, vanust, sugu.
7. Saab aru valetamisest kui taunitavast käitumisest.
8. Püüab järgida rühmareegleid.

**6-7 aastased**

1. Hakkab mõistma teiste inimeste tundeid.
2. Fantaseerib.
3. Teeb koostööd eesmärgi saavutamiseks.
4. Oskab avalikus kohas sobilikult käituda.
5. Väljendab oma emotsioone ja räägib nendest

6. Tajub teiste inimeste emotsioone ja suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada.
7. Seab eesmärged ja üritab neid ellu viia.
8. Eelistab omasoolisi mängukaaslasi, loob sõprussuhteid.
9. Teeb vahet hea ja halva käitumise vahel.
10. Mõistab, et inimesed võivad olla erinevad.
11. On olemas esmased tööharjumused.
12. Kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi.
13. Algatab mängu ja tegevusi.
14. Teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda
15. Kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

### **Mänguoskused:**

#### **1-3 aastased**

1. Toimingud teatud esemetega.
2. Koosmäng täis-kasvanuga.
3. Matkimis-mängud.

#### **3-5 aastased**

1. Igapäeva-olukordade matkimine.
2. Laps tegeleb põhiliselt mängu-materjaliga, süžee puudub.
3. Mängib mõnda aega koos teistega ja järgib lihtsamaid reegleid.
4. Kujuneb rollimäng.
5. Üksi- ja koosmäng seotud.
6. Oluline on juba mõtestatud tegevus
7. Laps osaleb erinevates mänguliikides ja loovtegevuses.

#### **6-7 aastased**

1. Mängukeskkonna loomine, rollide jaotamine, arutlemine mängusüžee üle.
2. Kujuneb oskus lahendada konflikte.
3. Laps valib mängukaaslasi.

4. Kasutab mängus loovalt erinevaid vahendeid, vajadusel teeb neid ise.
5. Rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast.
6. Tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
7. Tunneb rõõmu võidust, suudab taluda kaotust.
8. Algatab iseseisvalt mängu ja tegevusi ja arendab mängu sisu.
9. Eelistab soole vastavaid mängu.
10. Järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada.

### **3. LAPSE ARENGU HINDAMINE**

- 1) Lapse arengut jälgitakse pidevalt, õpetaja teeb endale märkmeid vaatlustulemuste kohta.
- 2) Üks kord aastas (märstis) täidetakse lapse arengu hindamise lehed.
- 3) Arenguveestluse käigus analüüsitakse koos lapsevanematega lapse arengut.

Lapse arengu hindamist Tallinna Lasteaias Südameke kirjeldab lasteaia pedagoogilise personali poolt välja töötatud „Lapse arengu hindamise ja lapsevanemale tagasiside andmise kord Tallinna Lasteaias Südameke“ (Lisa 1)

### **4. ERIVAJADUSEGA LAPSE TOETAMINE**

Erivajadusega laps vajab pikema või lühema aja jooksul oma erilise vajaduse tõttu suuremat tähelepanu.

Erivajadusega on laps, kellel on diagnoositud mõni füüsiline, vaimne või sensoorne puue või käitumishäire. Samuti kuuluvad siia eriandekusega (näiteks muusikaline eriandekus) lapsed, teisest kultuuri- ja keelekeskkonnast pärit lapsed ja ka erinevatel põhjustel koolipikendust saanud lapsed.

Eesmärk: Laps saab aluse oskustele iseseisvalt toime tulla ja elada täisväärtuslikku elu hoolimata oma erivajadusest

Erivajadusega lapse toetamine toimub vastavalt lasteaiast väljatöötatud korrale (Lisa 2).

## 5. KOOSTÖÖ LAPSEVANEMATEGA

Perekond vastutab lapse kasvamise ja arenemise eest ning lasteaia töötajad austavad perekonna kasvatuspõhimõtteid. Lapse arengu soodustamiseks tehakse koostööd lapsevanemaga. Sellele aitab kaasa vastastikune usaldus ja lugupidamine ning avatud suhtlemine. Lasteaed toetab, nõustab ja abistab lapsevanemat lapse arendamisel, kasvatamisel ja õpetamisel.

Hea koostöö lapsevanemaga on aluseks lapse kohanemisele lasteaias ning turvatunde tekkimisele lasteaias viibides. Oluline on igapäevane vahetu suhtlemine õpetaja ja lapsevanema vahel. Võimalused suhtelemiseks ja info vahetamiseks kohandatakse vastavalt perekonna vajadustele ja eelistustele.

Tallinna Lasteaias Südameke toimuvad:

- Lastevanemate koosolekud.
- Avatud tegevused lapsevanematele.
- Ühispeod, väljasõidud.
- Lastevanemate anketeerimine lasteaiaga rahulolu kohta.
- Lastevanemate anketeerimine lapse oodatavate arengutulemuste kohta.
- Arenguvestlused.
- Hoolekogu koosolekud.
- Näitusteks valmistumine.
- Individuaalsed vestlused ja vanemate nõustamine.
- Infovahetus infostendide kaudu
- Spetsialistide kaasamine vanemate nõustamisse.

Lastevanemate nõustamine:



1. Vestlused rühma õpetajatega, muusika ja liikumisõpetajaga, lapse tervisega seotud küsimustes jagab nõuandeid tervishoiutöötaja.
2. Koosolekud, arenguestlused
3. Suunav kirjandus ( stendil, internetiaadressid, jne. )
4. Erivajadusega laste soovitamise nõustamiskomisjonidesse.

## **6. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD**

- Õppekava muudetakse koolieelseid lasteasutusi puudutava seadusandluse muutumise korral.
- Õppekava täiendatakse ja muudetakse vastavalt vajadusele, mitte harvemini kui iga kolme aasta järel (lasteaia arengukava muutmise aastal)
- Õppekava täiendamiseks või muutmiseks moodustatakse õppekava arendusrühm, kuhu kuuluvad kõik lasteaia õpetajad, juhataja asetäitja õppe-kasvatustöö alal ja juhataja.
- Õppekava täiendused ja muudatused kiidab pedagoogilisel koosolekul heaks lasteaia pedagoogiline nõukogu.
- Täiendatud/muudetud õppekava kinnitab lasteaia juhataja.
- Õppekava muudatusi ja täiendusi tutvustatakse lasteaia hoolekogule
- Õppekava säilitatakse paberkandjal ja elektrooniliselt juhataja asetäitja õppe-kasvatustöö alal kabinetis.